

Załącznik
do Uchwały Nr XVI/108/16
Rady Powiatu Pisz
z dnia 31 marca 2016 r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

NA LATA 2016 – 2020

*„Tylko wówczas gdy uznawane są prawa najsłabszych,
społeczeństwo może twierdzić,
że jest zbudowane na fundamencie prawa i sprawiedliwości:
niepełnosprawny nie jest osobą w inny sposób niż pozostali,
a zatem uznając i chroniąc jego godność i prawa,
uznajemy i chronimy godność i prawa nas wszystkich i każdego.”*

Jan Paweł II

2016 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	str. 3
I. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE PISKIM.....	str.13
1. Charakterystyka powiatu.....	str. 13
2. Osoby niepełnosprawne w powiecie Piskim.....	str. 19
3. Potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych powiatu piskiego (na podstawie przeprowadzonych ankiet).....	str. 22
II. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	str. 25
III. ADRESACI PROGRAMU.....	str. 34
IV. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	str.35
V. ZAKŁADANE REZULTATY.....	str.36
VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ.....	str. 37
PODSUMOWANIE.....	str. 39

WSTĘP

W Polsce podstawowymi aktami prawnymi, które bezpośrednio odnoszą się do osób niepełnosprawnych są: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa Prawo Budowlane oraz ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. To właśnie ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (j.t. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) nakłada na powiat obowiązek opracowywania i realizacji, zgodnie z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

W literaturze, czy w społeczeństwie funkcjonuje wiele definicji niepełnosprawności.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji (...) osoba niepełnosprawna to osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli ich niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o:

- 1) zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (tj. stopnia znacznego, umiarkowanego lub lekkiego),
- 2) całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub
- 3) niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

ORZECZENIE O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W przypadku orzeczenia o stopniu niepełnosprawności przepisy w/w ustawy przewidują gradację niepełnosprawności poprzez określenie jej stopni. Ustala się trzy stopnie niepełnosprawności:

- znaczny
- umiarkowany
- lekki

Stopień niepełnosprawności osoby zainteresowanej orzeka się na czas określony lub na stałe. Decyduje ocena możliwości poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydaje się osobie, która ukończyła 16 rok życia.

Znaczny stopień niepełnosprawności

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osoby:

1. niezdolne do pracy i wymagające, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
2. zdolne do pracy w warunkach pracy chronionej i wymagające, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zarówno osoby z pierwszej jak i drugiej grupy muszą jednocześnie wymagać stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zatem zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności możliwe jest tylko wówczas, gdy u osoby zainteresowanej występują jednocześnie ograniczenia w wykonywaniu zatrudnienia i konieczności stałej lub długotrwałej opieki i pomocy.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Umiarkowany stopień niepełnosprawności

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mogą być zaliczone trzy grupy osób z naruszoną sprawnością organizmu tj.:

1. niezdolne do pracy,
2. zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej,
3. wymagające czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Zaliczenie do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby zainteresowanej, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej w przypadkach:

- przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
- zatrudnienia w formie telepracy.

W odniesieniu do ograniczeń w zatrudnieniu definicja umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie różni się od definicji stopnia znacznego. W obu przypadkach występuje kryterium niezdolności do pracy lub zdolności do pracy jedynie w warunkach

pracy chronionej. Kolejnym kryterium kwalifikującym do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności jest konieczność czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Użyty w definicji umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wyraz „lub” oznacza, że w przeciwieństwie do znacznego stopnia niepełnosprawności, każda z przesłanek stanowi samodzielną podstawę do zaliczenia do tego stopnia niepełnosprawności.

Lekki stopień niepełnosprawności

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osoby:

1. o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną;
2. o naruszonej sprawności organizmu, mające ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Nie ma wymogu, aby przesłanki powyższe (w pkt 1 i 2) występowały łącznie.

Obowiązujące w polskim systemie orzecznictwa o niepełnosprawności kryteria i standardy postępowania orzeczniczego zawarte w definicjach stopni niepełnosprawności oraz niepełnosprawności budowane są na konstrukcji określającej zachowane, mimo naruszonej sprawności organizmu, możliwości osoby w zakresie:

- samodzielnej egzystencji,
- pełnienia ról społecznych,
- zatrudnienia w odpowiednich warunkach.

Pojęcie niepełnosprawność / stopień niepełnosprawności obejmuje, więc kategorię zdolności do pełnienia przez człowieka ról społecznych. Zachodzi bowiem zależność pomiędzy ograniczeniem zdolności do realizacji oczekiwań, funkcji, zachowań i postaw wynikających z zajmowanej pozycji społecznej w różnych grupach społecznych a niepełnosprawnością.

Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie.

Rola społeczna jest, zatem konsekwencją określonej pozycji jednostki w grupie, choć jej realizacja zależy od wielu innych czynników m.in. od zespołów norm i oczekiwań. Rola społeczna nie jest jednak jedynie odzwierciedleniem pozycji już posiadanej. Bywa ona czasem odzwierciedleniem pozycji, do której jednostka dopiero aspiruje.

PRZEDKŁADANIE ORZECZEŃ INNYCH ORGANÓW

Orzeczenia o inwalidztwie, niezdolności do pracy i/lub niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym podlegają przełożeniu, na orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Przełożeniu podlegają wyłącznie orzeczenia wydane przez organ rentowy na orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, natomiast zasada ta nie pozwala na przekładanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności na orzeczenia organu rentowego. Jednokierunkowość przekładania orzeczeń (określone orzeczenia organów rentowych przekłada się na orzeczenia zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności) jest zasadą, od której nie ma żadnych wyjątków.

Pojęcia niepełnosprawności, które zawiera art. 4 ustawy z 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie można utożsamiać z pojęciem niezdolności do pracy, określonym w art. 12 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie są one tożsame, a różnice między nimi występują zarówno w płaszczyźnie definicyjnej, jak i w zakresie orzekania o każdym z tych stanów, które z kolei stanowią przesłankę do przyznania innego rodzaju świadczeń bądź uprawnień (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2005 r.).

Orzeczenie stwierdzające znaczny stopień niepełnosprawności nie jest równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika organu rentowego o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r.).

Orzeczenia o niezdolności do pracy

Wydane przez lekarza orzecznika ZUS:

- orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy oraz celowości przekwalifikowania traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Orzeczenia o inwalidztwie:

- orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- orzeczenie o zaliczeniu do III grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Orzeczenia o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym:

Osoby o stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny:

- traktowane są na równi z osobami zaliczonymi do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- pozostałe osoby traktowane są na równi z osobami zaliczonymi do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Podstawą takiego rozstrzygnięcia jest wyłącznie ważne orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przed 1 stycznia 1998 r.

Orzeczenia służb mundurowych (MON, MSWiA)

Ważne orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidztwa, **wydane przez komisje lekarskie podległe MON lub MSWiA, przed 1 stycznia 1998 r.**, na podstawie odrębnych przepisów dotyczących niezdolności do służby, przekłada się na następujące stopnie niepełnosprawności:

- orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidztwa traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,

- orzeczenie o zaliczeniu do III grupy inwalidztwa w związku ze służbą z jednoczesnym orzeczeniem inwalidztwa III grupy z ogólnego stanu zdrowia traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

WYROKI SĄDOWE

Wyroki sądu pracy i ubezpieczeń społecznych wydane w postępowaniu odwoławczym od:

- orzeczenia wydanego przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności,
- decyzji organu rentowego w sprawie ubezpieczeń społecznych, stanowią podstawę do zaliczenia danej osoby do osób niepełnosprawnych .

W przypadku uzyskania wyroku sądowego, który w części modyfikuje orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności dokumentami potwierdzającymi status osoby niepełnosprawnej są wyrok sądu oraz orzeczenie zespołu w części nie objętej rozstrzygnięciem sądu zawartym w wyroku. Dzieje się tak, dlatego, że w obowiązującym stanie prawnym brak jest procedury „wpisywania” wyroków sądowych w orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

ORZECZENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Podstawą uznania osoby, która nie ukończyła 16 roku życia za niepełnosprawną jest ustalenie, że:

- ma naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną;
- przewidywany okres trwania upośledzenia stanu zdrowia przekracza 12 miesięcy;
- wymaga zapewnienia jej całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu.

Wszystkie wymienione przesłanki **muszą wystąpić łącznie**.

Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia. Decyduje ocena możliwości poprawy funkcjonowania dziecka. Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na wniosek złożony do powiatowego/miejskiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności przez przedstawiciela ustawowego dziecka.

W świetle przepisów regulujących postępowanie o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności - dzieckiem jest osoba, która nie ukończyła 16 roku życia.

W Polsce przy orzekaniu rodzaju niepełnosprawności używane są następujące symbole niepełnosprawności:

- 01-U** – upośledzenie umysłowe;
- 02-P** – choroby psychiczne;
- 03-L** – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O** – choroby narządu wzroku;
- 05-R** – upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E** – epilepsja;
- 07-S** – choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T** – choroby układu pokarmowego;
- 09-M** – choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N** – choroby neurologiczne;
- 11-I** – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C** – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Często osoby niepełnosprawne, ze względu na ograniczenia wynikające z ich rodzaju niepełnosprawności napotykać w codziennym życiu wiele barier społecznych, psychicznych, a w konsekwencji zawodowych i ekonomicznych. Dlatego też ważne jest, aby osoby niepełnosprawne i ich rodziny otrzymywały stosowną opiekę i wsparcie ze strony instytucji czy organizacji działających na ich rzecz. To do nich w pierwszej kolejności zwracają się osoby niepełnosprawne, które bardzo często potrzebują kompleksowego wsparcia i pomocy z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji (...) **poprzez rehabilitację osób niepełnosprawnych należy rozumieć zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.**

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Jest ona realizowana przede wszystkim przez:

1. Wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej.

2. Wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych.
3. Likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji.
4. Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Natomiast **rehabilitacja zawodowa** ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia oraz awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Istotne jest, aby właściwie zostały określone predyspozycje do wykonywania danego zawodu, rzetelnie prowadzone poradnictwo zawodowe uwzględniające ocenę zdolności do pracy, prawidłowo dobrane i wyposażone miejsce pracy, właściwie określona potrzeba na środki techniczne umożliwiające lub ułatwiające wykonywanie pracy.

Zastosowanie przez różnego rodzaju instytucje świadczące pomoc osobom niepełnosprawnym zasad i celów, które wyznacza rehabilitacja społeczna i zawodowa, powinno prowadzić u osób niepełnosprawnych do podniesienia samooceny, skłonić do uczestniczenia w życiu społecznym, a w rezultacie zapobiegać wykluczeniu społecznemu tych osób. W dalszej perspektywie ogół podejmowanych działań ma doprowadzić do sprawnego i w miarę możliwości samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. W dalszym ciągu konieczne jest przełamywanie wciąż funkcjonujących w społeczeństwie stereotypów na temat osób niepełnosprawnych. Problem ten dotyczy także rodzin osób niepełnosprawnych oraz ich najbliższego otoczenia. Stereotypy te mocno funkcjonują wśród pracodawców, którzy niechętnie zatrudniają osoby niepełnosprawne. Pomimo szerokiej akcji społecznej w mediach na temat uprawnień pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, pracodawcy niechętnie podchodzą do tego tematu.

Niniejszy program jest w dużej mierze kontynuacją działań powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowanych w latach ubiegłych.

Cele określone w niniejszym Programie wpisują się w zagadnienia z zakresu rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. W związku z tym zakłada się, że cele te będą realizowane przy ścisłej współpracy szczególnie z instytucjami administracji samorządowej, organizacjami samorządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami oraz innymi partnerami społecznymi.

Niniejszy program, ze względu na swój szeroki zakres umożliwia podejmowanie różnorodnych, pożytecznych inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych głównie mających na celu pokonywanie skutków niepełnosprawności oraz zapobieganie izolacji i marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest zgodny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy Wymiar aktywnej integracji.
- Wojewódzkim programem wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2016-2020.
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (w szczególności Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne).
- Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Piskiego na lata 2014-2020.

Aktywność osób niepełnosprawnych jest niezbędnym warunkiem równoprawnego ich uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym kraju.

Pomimo ciągle rosnącej świadomości społecznej dotyczącej rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w dalszym ciągu obserwuje się utrudnienia dla tej grupy osób w wejściu na rynek pracy oraz napotykanie na bariery utrudniające pełne korzystanie z praw, a nawet wykonywanie obowiązków obywatelskich.

Obowiązek wyrównywania tych szans oraz zajęcia się konsekwencjami niepełnosprawności spoczywa na władzach państwowych i samorządowych. Jednak nie zmniejsza to odpowiedzialności ogółu społeczeństwa, jednostek czy też organizacji, które już od lat są partnerami w tworzeniu spójnej i efektywnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych.

Najbliżej spraw i problemów mieszkańców jest samorząd powiatowy oraz samorządy gminne i te podmioty powinny przejąć kierownictwo w budzeniu powszechnej świadomości społeczeństwa, co do korzyści z włączenia osób niepełnosprawnych w każdą dziedzinę życia społecznego, ekonomicznego i politycznego. Samorządy muszą również zapewnić, aby ludzie, którzy na skutek ciężkiego upośledzenia stali się zależni od innych, mieli możliwości i warunki do osiągnięcia standardu równego poziomowi życia osób sprawnych.

Partnerem samorządów w podejmowaniu działań służących poprawie warunków życia osób niepełnosprawnych i przełamywaniu barier powinny być organizacje pozarządowe. Mogą one w różny sposób służyć pomocą – formułując potrzeby, sugerując odpowiednie rozwiązania i świadcząc usługi uzupełniając władze.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE PISKIM

1. Charakterystyka powiatu:

Powiat piski położony jest w północno - wschodniej części województwa warmińsko – mazurskiego. Graniczy z powiatem szczycieńskim, mrągowskim, giżyckim, ełckim, grajewskim, kolneńskim i ostrołęckim. Zajmuje obszar 1 776 km², co stanowi 7,34 % powierzchni województwa, w tym użytki rolne 30 %, użytki leśne 49 %. Znajduje się on między trzema krainami geograficznymi: Krainą Wielkich Jezior, Wysoczyzną Kolneńską i Pojezierzem Ełckim. Swym zasięgiem obejmuje cztery gminy miejsko – wiejskie: Biała Piska, Orzysz, Pisz i Ruciane Nida.

Rysunek nr 1: Powiat Piski w podziale na gminy

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/mapy/warminsko_mazurskie/pisz.jpg.

Według przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny *Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011* Powiat Piski zamieszkuje 58 504 osób, w tym: 29 301 kobiet i 29 203 mężczyzn.

Ludność Powiatu Piskiego w rozbiu na poszczególne gminy.

Liczba mieszkańców Powiatu Piskiego ogółem	w tym:		Poszczególne Gminy	Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach ogółem	w tym:	
	mieszkańcy miasta	mieszkańcy wsi			mieszkańcy miasta	mieszkańcy wsi
58 504	34 559	23 945	Pisz	27 957	19 675	8 282
			Biała Piska	12 399	4 158	8 241
			Orzysz	9 600	5 905	3 695
			Ruciane- Nida	8 548	4 821	3 727

Pod względem liczby mieszkańców powiat piski zajmuje 11. miejsce w województwie (na 21 powiatów) i 265. w kraju (na 379 powiatów). Aż 59% ludności powiatu mieszka w miastach i relacja ta pozostaje stabilna od kilkunastu lat. Nie obserwuje się szczególnego odpływu ludności ze wsi, ani jej napływu wyłącznie do miast. Najwięcej, ponieważ aż jedna trzecia ludności powiatu, mieszka w mieście Pisz. Innymi stosunkowo ludnymi rejonami są obszary wiejskie gmin Pisz i Biała Piska.

Działalność kulturalną na terenie powiatu prowadzą głównie domy kultury, muzea, biblioteki oraz świetlice wiejskie.

Mieszkańcy mają zapewnioną opiekę zdrowotną. Główną placówką służby zdrowia jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Szpital Powiatowy w Pisz. Dodatkowo na terenie każdej z gmin funkcjonują niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz ośrodki zdrowia. W wyniku przystąpienia Powiatu Piskiego do realizacji programu celowego PFRON pn. „Program wyrównywania różnic między regionami II” w 2012 r. na terenie SP ZOZ Szpitala Powiatowego w Pisz zlikwidowano bariery architektoniczne polegające na:

- zakupie schodolazu dla obiektu mieszczącego poradnię ginekologiczno-położniczą, pracownię ginekologiczno-położniczą USG oraz poradnię preluksacyjną,
- zakupie i montażu pochwyków przyściennych w ciągach komunikacyjnych Oddziału Wewnętrznego Szpitala,

- zakupie i montażu platformy zewnętrznej z wykonaniem robót towarzyszących, zlokalizowanej przy schodach wejścia głównego do Pawilonu Pediatryczno-Położniczego,
- zakupie i montażu dźwigu platformowego pionowego wraz z wykonaniem robót towarzyszących w budynku Przychodni Specjalistycznej.

Społeczność zamieszkała na terenie powiatu piskiego ma także zapewniony dostęp do edukacji. Na terenie powiatu funkcjonują przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoła zawodowa, a także szkoły średnie - ogólnokształcące, technika, do których uczęszczają także uczniowie niepełnosprawni. Szkoły prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego, jak również przez administrację rządową, organizacje społeczne i stowarzyszenia. Na terenie powiatu funkcjonuje Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Łupkach, podlegający samorządowi powiatowemu. Natomiast od 2006 r. działa Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy w Pisz, który przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 4 do 21 lat. Ośrodek ten prowadzony jest przez Stowarzyszenie "Przymierze – Ziemia Piska " w Pisz.

Na terenie powiatu funkcjonują cztery ośrodki pomocy społecznej. Każdy z nich świadczy swoje usługi dla mieszkańców powiatu zamieszkałych na terenie poszczególnych gmin, tj. Gminy Pisz, Orzysz, Biała Piska oraz Ruciane-Nida.

Osoby niepełnosprawne mają zapewnioną opiekę dzienną w czterech środowiskowych domach samopomocy, tj. w:

- Środowiskowym Domu Samopomocy w Ukie (40 osób) o zasięgu powiatowym,
- Środowiskowym Domu Samopomocy w Pisz (40 osób) o zasięgu gminnym,
- Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy w Białej Piskiej (50 osób) o zasięgu powiatowym,
- Środowiskowym Domu Samopomocy w Orzyszu (40 osób) o zasięgu gminnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Ukie świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Dom jest ośrodkiem wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym dla 40 osób z zaburzeniami psychicznymi.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Pisz przeznaczony jest dla 40 osób przewlekłe psychicznie chorych typ A i upośledzonych umysłowo typ B. Organem prowadzącym jest

Ewangelickie Stowarzyszenie BETEL, realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej. Podmiotem zlecającym zadanie jest Gmina Pisz z siedzibą w Pisz.

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Białej Piskiej jest placówką docelowo przeznaczoną dla 50 osób. Organem prowadzącym PŚDS w Białej Piskiej jest Ewangelickie Stowarzyszenie BETEL działające przy Parafii Ewangelicko – Augsburskiej w Pisz. Ośrodek swą działalność prowadzi w dwóch budynkach: przy ul. Słowackiego 12, gdzie mieści się główna siedziba i będzie realizowana terapia dla 35 osób oraz w budynku przy ul. Mickiewicza 24, gdzie terapią zostanie objętych 15 osób z demencją oraz chorobą Alzheimera. Obecnie w placówce przebywa 23 pensjonariuszy.

Od 01.12.2015 r. funkcjonuje *Środowiskowy Dom Samopomocy w Orzyszu* przeznaczony dla 40 osób z niepełnosprawnością, zaburzeniami psychicznymi, samotnych, potrzebujących opieki. Zadaniem ŚDS jest zapewnienie uczestnikom możliwości rozwoju, zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienia oraz integracji społecznej.

Ponadto osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi mają zapewnioną całodobową opiekę w *Domu Pomocy Społecznej „BETEZDA”* w Ukie (40 osób). Zarówno Środowiskowy Dom Samopomocy w Ukie, jak i Domu Pomocy Społecznej „BETEZDA” w Ukie prowadzony jest przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Mikołajkach w ww. miejscowości. Jednak liczba miejsc w ww. ośrodkach nie zaspakajają potrzeb w tym zakresie.

Ponadto od grudnia 2002 r. na terenie Powiatu Piskiego funkcjonują *Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pisz* prowadzone przez Stowarzyszenie "Przymierze- Ziemia Piska" w Pisz. Warsztaty realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę jej indywidualnych możliwości. Obecnie terapia prowadzona jest dla 35 osób niepełnosprawnych z zawartymi w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wskazaniem do terapii zajęciowej.

W powiecie piskim działają także organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych:

Lp.	NAZWA	ADRES/SIEDZIBA
1.	Ewangelickie Stowarzyszenie BETEL	Pl. Ignacego Daszyńskiego 12A, 12-200 Pisz
2.	Fundacja Mazurskim Dzieciom	Kożuchy 19, 12-230 Biała Piska
3.	Komitet Ochrony Praw Dziecka Oddział Terenowy w Pisz	Ul. Kopernika 8, 12-200 Pisz
4.	Orzyskie Stowarzyszenie Pracowników i przyjaciół Pomocy Społecznej „Szansa na...”	Ul. Rynek 5/15, 12-250 Orzysz
5.	Orzyskie Stowarzyszenie Terapeutów i Animatorów Kultury z siedzibą w Grądach	Grądy Podmiejskie 16, 12-250 Orzysz
6.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział w Pisz	Ul. Gizewiusza 5, 12-200 Pisz
7.	Polski Związek Niewidomych, Zarząd Koła w Pisz	Ul. Gizewiusza 5, 12-200 Pisz
8.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Orzyszu	Ul. Wojska Polskiego 30/5, 12-250 Orzysz
9.	Stowarzyszenie “AKTYWATORNIA”	Ul. Kwiatowa 3B/11, 12-220 Ruciane Nida
10.	Stowarzyszenie „Przymierze-Ziemia Piska” w Pisz	Ul. Daszyńskiego 11A, 12-200 Pisz
11.	Stowarzyszenie „Zdrowie” w Pisz	Ul. Sienkiewicza 4, 12-200 Pisz
12.	Stowarzyszenie Kobiet na plus z/s w Rucianem Nidzie	Ul. Zielona 38/3, 12-220 Ruciane Nida
13.	Stowarzyszenie Opieki Paliatywnej „Palium”	Ul. Klementowskiego 8, 12-200 Pisz
14.	Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym „BETEZDA”	Ukta 31, 12-220 Ruciane Nida
15.	Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”	Ul. Warszawska 15/13, 12-200 Pisz

Powiat Piski charakteryzuje wysoka stopa bezrobocia. Zgodnie z załącznikiem do Obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 25 września 2015 r. w sprawie przeciętnej stopy bezrobocia w kraju oraz na obszarze powiatów, przeciętna stopa

bezrobocia (wg stanu na dzień 30 czerwca 2015 r.) dla województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 16,5, natomiast dla powiatu piskiego 27,8.

Zgodnie ze sprawozdaniem *MPiPS-01 Sprawozdanie o rynku pracy za październik 2015 r.* na koniec miesiąca sprawozdawczego liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 4 604 osób.

Bezrobotni w 2015 r.:

Poszczególne miesiące w 2015 r.	Wyszczególnienie	Bezrobotni zarejestrowani		Bezrobotni, którzy podjęli pracę		Bezrobotni zarejestrowani			
						ogółem		W tym z prawem do zasiłku	
		W miesiącu sprawozdawczym				W końcu miesiąca sprawozdawczego			
		razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
styczeń	Ogółem	1236	673	255	108	6073	3125	1039	511
	Niepełnosprawni (z ogółem)	39	19	11	4	125	60	17	7
luty	Ogółem	519	212	312	179	5994	3020	1027	494
	Niepełnosprawni (z ogółem)	19	7	4	1	129	59	20	8
marzec	Ogółem	455	217	330	148	5783	2951	960	470
	Niepełnosprawni (z ogółem)	17	7	3	2	134	62	18	7
kwiecień	Ogółem	518	256	460	232	5485	2837	901	445
	Niepełnosprawni (z ogółem)	18	9	12	3	131	66	21	9
maj	Ogółem	576	293	420	223	5207	2695	864	432
	Niepełnosprawni (z ogółem)	15	9	5	3	129	66	19	7
czerwiec	Ogółem	483	215	380	196	4960	2568	839	417
	Niepełnosprawni (z ogółem)	15	7	6	2	130	67	20	8
lipiec	Ogółem	633	313	335	161	4792	2510	832	421
	Niepełnosprawni (z ogółem)	11	6	3	1	124	68	22	11
sierpień	Ogółem	509	249	271	126	4714	2494	850	448
	Niepełnosprawni (z ogółem)	18	9	5	2	129	70	19	10
wrzesień	Ogółem	865	464	446	224	4708	2538	836	443
	Niepełnosprawni (z ogółem)	17	11	9	4	120	69	19	12
październik	Ogółem	608	315	423	222	4604	2507	869	483
	Niepełnosprawni (z ogółem)	11	5	13	7	107	61	16	9

Źródło: Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu powiatu piskiego wg sprawozdań MPiPS-01 Sprawozdanie o rynku pracy za okres od I-X.2015 r.

W roku 2015 w zależności od liczby bezrobotnych klasyfikowaliśmy się na II i I miejscu w województwie, natomiast w kraju na III i II miejscu. Na koniec roku 2015 powiat pod względem bezrobocia zajmował I miejsce w województwie i II miejsce w kraju.

2. Osoby niepełnosprawne w powiecie piskim:

Najnowsze dane dotyczące osób niepełnosprawnych pochodzą z *Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011*. Należy wyjaśnić, że zgodnie z przyjętą klasyfikacją GUS zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie grupy, tj.:

1. **osoby niepełnosprawne prawnie**, czyli takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
2. **osoby niepełnosprawne biologicznie**, czyli takie, które nie posiadają odpowiedniego, aktualnego orzeczenia wydanego przez organ do tego uprawniony, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Zgodnie z ww. danymi na koniec 2011 r. Powiat Piski zamieszkiwało 5693 osób niepełnosprawnych, (co stanowiło 9,73% ogółu mieszkańców powiatu), w tym: 3311 osób niepełnosprawnych prawnie i 2382 osób niepełnosprawnych biologicznie.

Wśród osób niepełnosprawnych prawnie 949 osób deklarowało posiadanie orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, 1124 osób o umiarkowanym stopniu, 913 osób o lekkim stopniu, 155 osób posiadało orzeczenia o nieustalonym stopniu i 170 osób w wieku 0-15 lat deklarowało posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności.

Natomiast wśród osób niepełnosprawnych biologicznie 109 osób deklarowało całkowite odczuwanie ograniczenia sprawności, 615 osób poważne ograniczenia sprawności i aż 1658 osób umiarkowane ograniczenia sprawności.

Z ogólnej liczby osób niepełnosprawnych w powiecie piskim, wg stanu na 2011 r., 2920 to kobiety (w tym: 1502 kobiety niepełnosprawne prawnie) i 2772 to mężczyźni (w tym: 1810 mężczyźni niepełnosprawni prawnie).

Wśród ogólnej liczby niepełnosprawnych kobiet 1130 z nich było w wieku produkcyjnym, w tym 687 to kobiety niepełnosprawne prawnie. Natomiast wśród ogólnej liczby niepełnosprawnych mężczyzn 1828 z nich było w wieku produkcyjnym, w tym 1285 to mężczyźni niepełnosprawni prawnie.

Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku orzeka w sprawach ustalenia stopnia niepełnosprawności oraz niepełnosprawności dla osób poniżej 16 roku życia. Poniższe tabele zawierają zestawienie liczbowe wydawanych przez Zespół w Ełku orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i o niepełnosprawności mieszkańcom poszczególnych gmin z terenu powiatu piskiego w okresie trzech poprzednich lat:

Ilościowe zestawienie wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności:

GMINY:	OGÓŁEM:
2013	440
2014	589
2015 (za I półrocze)	298
OGÓŁEM:	1327

Ilościowe zestawienie wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności:

GMINY:	OGÓŁEM:
2013	77
2014	79
2015 (za I półrocze)	49
OGÓŁEM:	205

Jak to zaznaczono wcześniej powiat piski charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia. Zgodnie z danymi GUS na koniec października 2015 r. (*Liczba bezrobotnych zarejestrowanych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów. Stan w końcu października 2015 r.*) stopa bezrobocia w kraju wynosiła 9,6 %, w województwie warmińsko-mazurskim - 15,8%, w powiecie piskim - 26,3%. Jak widać stopa bezrobocia w naszym powiecie jest blisko trzykrotnie wyższa od stopy bezrobocia w kraju.

Problem bezrobocia dotyczy także osób niepełnosprawnych, którzy należą do kategorii osób będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Stanowisko to m. in. uwarunkowane jest przekonaniem, że niepełnosprawni nie są w pełni wartościowymi pracownikami, często o niskich kwalifikacjach i ograniczonej sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej. Pracodawcy bardzo niechętnie zatrudniają osoby niepełnosprawne obawiając się ich niskiej wydajności w pracy. Dlatego też ważne jest, aby osoby niepełnosprawne miały zapewnione odpowiednie do swoich potrzeb wsparcie w postaci poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, a także zatrudnienia. Według danych zawartych w sprawozdaniu *MPiPS - 01 Bezrobotni zarejestrowani za październik 2015 r.*

w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piszcu w końcu miesiąca sprawozdawczego zarejestrowanych było 4604 osób, w tym 107 osób niepełnosprawnych.

Mając na uwadze powyższą sytuację w ostatnich latach Powiat dwukrotnie przystępował do realizacji obszaru G "Program wyrównywania różnic między regionami II". W 2013 r. Powiat Piski wystąpił z wnioskiem o dofinansowanie ze środków PFRON projektu w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami II” – obszar G. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie. W związku z zawarciem umowy o dofinansowanie Powiat pozyskał dodatkowe środki PFRON skierowane do powiatów poza algorytmem na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. W ramach zawartej umowy Powiat Piski otrzymał dodatkowe środki w wysokości 33.246,50 zł na finansowanie zadań wynikających z art. 11 ustawy o rehabilitacji (...). W wyniku realizacji projektu (tj. w okresie od 31.10.2013 r. do 31.08.2014 r.), dla 6 osób sfinansowano usługi lub instrumenty rynku pracy - 30 380,57 zł, w tym 2 osoby odbyły staż - 12 825,50 zł oraz 4 osoby skorzystały z zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych – 17 555,07 zł. W roku 2014 Powiat Piski ponownie pozyskał dodatkowe środki (poza algorytmem) w wysokości 60 000 zł na finansowanie zadań wynikających z art. 11 ustawy o rehabilitacji. Z dodatkowo pozyskanych środków łącznie skorzystało 10 osób, w tym: 4 osoby odbyły staż i 6 osób zostało zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych. Łącznie na ten cel wykorzystano środki w wysokości 50 581,80 zł, w tym: staże - 26 946,47 zł, prace interwencyjne - 23 635,33 zł. Dzięki dodatkowo pozyskanym środkom PFRON (poza algorytmem) więcej osób niepełnosprawnych miało możliwość skorzystania z zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych oraz z odbycia stażu. Ponadto finansowanie ww. usług i instrumentów rynku pracy (przez I półrocze 2015 r. wszystkie staże i prace interwencyjne były finansowane w ramach Obszaru G) z dodatkowo pozyskanych środków Funduszu dało możliwość skierowania środków algorytmu na inne zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych, a tym samym pozytywne rozpatrzenie większej liczby wniosków osób niepełnosprawnych i przekazanie przyznanego dofinansowania. Działania określone w projektach pozytywnie wpłynęły na środowisko osób niepełnosprawnych, w szczególności na integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem czy poprawę warunków ekonomicznych osób niepełnosprawnych, a tym samym na jakość życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

3. Potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych powiatu piskiego (na podstawie przeprowadzonych ankiet).

W celu właściwego zbadania potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Powiatu Piskiego przeprowadzono ankiety zarówno wśród instytucji działających na terenie naszego powiatu, jaki i wśród samych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

Opracowano dwa rodzaje ankiet. Jedną z nich skierowano do jednostek samorządu terytorialnego oraz do ich jednostek organizacyjnych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, szkół oraz organizacji pozarządowych z terenu powiatu. Łącznie ankietę przesłano do 27 instytucji. Wypełnioną ankietę odesłało 15 instytucji oraz 8 szkół podległych Gminie Pisz. Natomiast drugą z ankiet, dotyczącą aktualnych potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych, przeprowadzono wśród osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Łącznie ankietę przesłano do 9 placówek stwarzających osobom niepełnosprawnym możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej, w tym organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne. Otrzymano 70 wypełnionych ankiet, w tym: 54 ankiety wypełnione przez osoby niepełnosprawne oraz 16 ankiet wypełnionych przez opiekunów tych osób. Wśród 70 osób udzielających odpowiedzi było 43 kobiety i 27 mężczyzn. Należy podkreślić, że w przeważającej większości odpowiedzi udzielali uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej w Pisz, Ośrodka Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Pisz, Środowiskowego Domu Samopomocy w Ukie oraz opiekunowie tych osób.

Ponadto poproszono Powiatowy Urząd Pracy w Pisz o przedstawienie propozycji działań dotyczących Powiatowego Programu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych. Propozycje działań i wskazówki przedstawione przez Powiatowy Urząd Pracy w Pisz zostały ujęte w celu szczegółowym nr 4 Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Analiza informacji zawartych w odesłanych ankietach wskazuje na następujące problemy i oczekiwania osób niepełnosprawnych:

1. Osoby niepełnosprawne w dalszym ciągu oczekują przejrzystego przekazu informacji na temat przysługujących im usług, ulg i uprawnień oraz instytucji, do których mogą zgłosić się ze swoimi problemami. Szczególnie niepełnosprawni mieszkańcy wsi odczuwają niską świadomość na temat przysługujących im praw oraz instytucji świadczących różnego rodzaju pomoc osobom niepełnosprawnym.

2. Zarówno instytucje, jak i osoby niepełnosprawne widzą potrzebę tworzenia punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych, szczególnie na terenach wiejskich. Często głównym utrudnieniem w dostępie do przysługujących osobom niepełnosprawnym praw, ulg i uprawnień jest utrudniony dojazd do określonej instytucji, przy jednoczesnym braku dostępu do internetu. Instytucje, które orzekają o niepełnosprawności (tj. instytucje, do których osoba niepełnosprawna trafia po raz pierwszy) oraz lekarz pierwszego kontaktu, nie informują o możliwościach związanych z posiadaniem orzeczenia zaliczającego daną osobę do grona osób niepełnosprawnych.
3. Osoby niepełnosprawne oczekują większej wyrozumiałości i dociekliwości ze strony urzędników czy pracowników instytucji świadczących tym osobom pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Osoby niepełnosprawne wskazują na problem polegający na trudności wyrażenia się czy nazywania swoich potrzeb i problemów.
4. Osoby niepełnosprawne nadal potrzebują wsparcia ze strony społeczeństwa polegającego na zrozumieniu i akceptacji potrzeb, ale i problemów tych osób, szczególnie w społeczności lokalnej, np. pierwszeństwo w kolejce do lekarza pierwszego kontaktu, specjalistów, itp.
5. Niepełnosprawni w dalszym ciągu podkreślają bardzo dużą potrzebę korzystania z fachowych porad świadczonych przez specjalistów, takich jak np.: prawnik, psycholog, doradca zawodowy, rehabilitantów, fizjoterapeutów, lekarze specjaliści (w tym: okulista, neurolog, psychiatra, dentysta), ale także przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Ośrodków Pomocy Społecznej (specjalistyczne usługi opiekuńcze), logopedów, terapeutów, socjoterapeutów, pedagogów specjalnych (w tym: surdopedagog, tyflopédagog) oraz pracowników służby zdrowia.
6. Jedna czwarta osób niepełnosprawnych, z którymi przeprowadzono ankietę, w dalszym ciągu napotyka na co dzień bariery informacyjne lub w komunikowaniu się głównie polegające na braku umiejętności czytania, pisania oraz dostępu do internetu.
7. Z utrudnionym dostępem do informacji czy komunikowania się ściśle wiąże się problem nadal występujących barier urbanistycznych, architektonicznych, technicznych, które utrudniają, a często uniemożliwiają dostęp do instytucji publicznych, tj. urzędy, ośrodki zdrowia, domy kultury, muzea, placówki oświatowe, biblioteki, sklepy, itp. Problemem jest też mała liczba parkingów przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.
8. Nadal 20% ankietowanych zgłasza trudności związane z dostępem do edukacji. Wskazywane trudności głównie związane są z brakiem kadry pedagogicznej przygotowanej do nauczania osób niepełnosprawnych, brak kadry wspomagającej nauczycieli w nauczaniu osób niepełnosprawnych, brak stałej opieki psychologa,

surdopedagoga, tyflop pedagoga, tłumacza języka migowego, dodatkowo brak odpowiedniego podejścia nauczycieli do niepełnosprawnych uczniów oraz wciąż funkcjonujące wśród pozostałych uczniów stereotypy na temat niepełnosprawnych rówieśników. Ponadto, nadal jako barierę wskazuje się występujące na terenie szkół bariery architektoniczne, w tym także brak przystosowanych sal lekcyjnych, łazienek. Kolejny problem związany z dostępem osób niepełnosprawnych do edukacji wiąże się z dojazdami do szkoły, a zwłaszcza z terenów wiejskich.

9. Niemal 55% ankietowanych wskazuje na trudności w dostępie do specjalnych usług zdrowotnych rehabilitacyjnych.
10. Osoby niepełnosprawne widzą potrzebę organizowania szkoleń, kursów podnoszących ich kwalifikacje zawodowe, szczególnie kursy obsługi komputera, języków obcych, zawodowych, przygotowujących do e-pracy. Duża grupa ankietowanych wskazuje potrzebę uczestnictwa w zajęciach przygotowujących do prowadzenia samodzielnego życia, ale także potrzebę szkoleń dla osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi, w tym członków rodzin osób niepełnosprawnych.
11. Osoby niepełnosprawne wskazują na potrzebę tworzenia szkół specjalnych dla osób niepełnosprawnych tj. ośrodki szkolno-wychowawcze czy ośrodki rewalidacyjno-edukacyjno-wychowawcze.
12. Ankietowani, tj. osoby niepełnosprawne, ich opiekunowie oraz instytucje działające na rzecz środowiska niepełnosprawnych, podkreślają potrzebę podejmowania działań wspomagających zatrudnienie osób niepełnosprawnych, w tym promowanie wśród pracodawców zatrudnianie osób niepełnosprawnych.
13. Osoby niepełnosprawne podkreślają potrzebę utworzenia w naszym powiecie Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
14. Rodzice osób niepełnosprawnych oraz ankietowane instytucje działające na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych wskazują na potrzebę utworzenia np. Centrum, które obejmowałoby opieką rodziny osób niepełnosprawnych, szczególnie rodziców, którzy otrzymywaliby wiedzę na temat danego rodzaju niepełnosprawności, co ułatwiłoby im podejmowanie stosownych działań związanych z opieką nad niepełnosprawnym dzieckiem, kształtowaniu ich edukacji, rozwijaniu talentów czy odkrywaniu umiejętności.

CELE POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Celem głównym niniejszego programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Piskiego w życiu społecznym i zawodowym poprzez podejmowanie działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011, nr 127, poz. 721 z późn. zm.).

Osiągnięcie celu głównego będzie możliwe poprzez zrealizowanie następujących celów szczegółowych:

1. Usprawnienie systemu informacji na temat ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym.
2. Wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życiu społecznym.
3. Wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających osoby niepełnosprawne w dostępie do edukacji.
4. Wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających osoby niepełnosprawne w dostępie do rehabilitacji.
5. Wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym.
6. Wprowadzanie innowacyjnych przedsięwzięć i rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1

USPRAWNIENIE SYSTEMU INFORMACJI NA TEMAT ULG I UPRAWNIEN PRZYSŁUGUJĄCYCH OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Zadania:

1. Rozpowszechnianie informacji nt. przysługujących osobom niepełnosprawnym ulg i uprawnień (np. opracowanie i rozsyłanie ulotek informacyjnych, zamieszczanie informacji na stronie internetowej, organizowanie spotkań informacyjnych).
2. Rozpowszechnianie informacji z dziedziny praw osób niepełnosprawnych.
3. Aktualizacja i upowszechnianie bazy instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz zakresu ich działania.
4. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, różnymi instytucjami czy organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia dostępu tych osób do informacji nt. przysługujących im ulg i uprawnień oraz instytucji działających na ich rzecz.

Efekty:

1. Wzrost świadomości osób niepełnosprawnych na temat instytucji działających na ich rzecz.
2. Wzrost dostępu osób niepełnosprawnych do informacji na temat przysługujących im praw, ulg i uprawnień.
3. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających z przysługujących im praw, ulg i uprawnień.
4. Wzrost aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2
WYELIMINOWANIE LUB ZMNIEJSZENIE BARIER OGRANICZAJĄCYCH
UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN
W ŻYCIU SPOŁECZNYM

Zadania:

1. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON na likwidowanie barier w obiektach użyteczności publicznej znajdujących się na terenie powiatu piskiego w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, zgodnie z obowiązującymi procedurami programów celowych PFRON w powyższym zakresie.
2. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
3. Wspieranie działań mających na celu likwidowanie barier transportowych przez indywidualne osoby niepełnosprawne oraz instytucje działające na ich rzecz.
4. Udzielanie osobom niepełnosprawnym finansowego wsparcia w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B.
5. Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym poprzez: zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do internetu oraz udzielanie dofinansowania do szkoleń w zakresie obsługi nabytego specjalistycznego sprzętu elektronicznego i oprogramowania.
6. Wspieranie projektów dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych poprzez rozpowszechnianie informacji nt. możliwości pozyskania środków finansowych na dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w tychże projektach.
7. Udzielanie finansowego wsparcia do imprez o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym osób niepełnosprawnych.
8. Udzielanie finansowego wsparcia działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Piszku.
9. Udzielanie osobom niepełnosprawnym dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
10. Udzielanie osobom niepełnosprawnym dofinansowania ze środków PFRON do utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.
11. Udzielanie osobom niepełnosprawnym dofinansowania ze środków PFRON do zakupu i utrzymania sprawności technicznej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne.

12. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym korzystanie z bezpłatnych porad specjalistów, w szczególności tj. psycholog, mediator i prawnik.

Efekty:

1. Wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, których mieszkania zostały dostosowane do ich potrzeb.
3. Wzrost liczby zakupionych i/lub przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych pojazdów.
4. Wzrost liczby osobom niepełnosprawnym posiadających prawa jazdy kategorii B.
5. Wzrost podejmowanych działań na rzecz osób niepełnosprawnych z zakresu aktywizacji i/lub integracji tych osób.
6. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
7. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które uzyskały bezpłatną pomoc specjalistów, w szczególności psychologa, mediatora i prawnika, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami.
8. Wzrost samodzielności osób niepełnosprawnych w funkcjonowaniu w społeczeństwie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3
WYELIMINOWANIE LUB ZMNIEJSZENIE BARIER OGRANICZAJĄCYCH
OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W DOSTĘPIE DO EDUKACJI

Zadania:

1. Podejmowanie działań mających na celu wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych.
2. Udzielanie finansowego wsparcia uczącym się osób niepełnosprawnym na każdym poziomie kształcenia, zgodnie z obowiązującymi procedurami programów celowych PFRON w powyższym zakresie.
3. Inicjowanie działań w zakresie wyposażenia lub doposażenia bazy dydaktycznej, rehabilitacyjnej, infrastruktury socjalno-bytowej placówek oświatowych, zgodnie z obowiązującymi procedurami programów celowych PFRON w powyższym zakresie.

Efekty:

1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości nauki zgodnie z rodzajem ich niepełnosprawności.
2. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, uczących się, które otrzymały wsparcie finansowe na ten cel.
3. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, podejmujących dalszą naukę na kolejnych poziomach kształcenia, szczególnie na poziomie wyższym.
4. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które podejmują zatrudnienie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4
WYELIMINOWANIE LUB ZMNIEJSZENIE BARIER OGRANICZAJĄCYCH
OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W DOSTĘPIE DO REHABILITACJI

Zadania:

1. Udzielanie osobom niepełnosprawnym dofinansowania ze środków PFRON do pobytu tych osób i ich opiekunów na turnusie rehabilitacyjnym.
2. Pomoc osobom niepełnosprawnym w prawidłowym wyborze ośrodka rehabilitacyjnego, zgodnie z rodzajem niepełnosprawności oraz wnioskiem lekarza kierującego na turnus.
3. Udzielanie finansowego wsparcia osobom niepełnosprawnym, osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą, osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.
4. Wspieranie programów i/lub projektów mających na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do rehabilitacji.
5. Uaktualnianie bazy placówek świadczących usługi rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych.

Efekty:

1. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które uczestniczyły w turnusie rehabilitacyjnym.
2. Wzrost ilości i jakości świadczonych usług rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
3. Wzrost aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.
4. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym korzystanie ze sprzętu rehabilitacyjnego w warunkach domowych
5. Wykształcenie w osobach niepełnosprawnych umiejętności spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 5

WYELIMINOWANIE LUB ZMNIEJSZENIE BARIER OGRANICZAJĄCYCH UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU ZAWODOWYM

Zadania:

1. Dokonywanie bieżącej analizy skali bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.
2. Sporządzanie diagnozy lokalnego rynku pracy.
3. Udzielanie osobom niepełnosprawnym pomocy finansowej ze środków PFRON na utrzymanie aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, zgodnie z obowiązującymi procedurami programów celowych PFRON w powyższym zakresie.
4. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym kompleksowego wsparcia ze strony doradców zawodowych, mającego na celu określenie predyspozycji i możliwości osoby niepełnosprawnej oraz dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenia.
5. Wspieranie osób niepełnosprawnych instrumentami rynku pracy takimi jak np. szkolenia, staże, prace interwencyjne, itp.
6. Podejmowanie działań mających na celu zakładania przez osoby niepełnosprawne własnej działalności gospodarczej poprzez udzielanie finansowego wsparcia ze środków PFRON w tym zakresie.
7. Podejmowanie działań mających na celu tworzenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz ich przystosowanie.
8. Promowanie wśród pracodawców zatrudnianie osób niepełnosprawnych poprzez rozpowszechnianie informacji nt. ulg i uprawnień związanych z ich zatrudnianiem (np. organizowanie konferencji, prelekcji na ww. temat z prezentacją dobrych praktyk w tym zakresie).
9. Inicjowanie i organizowanie spotkań osób niepełnosprawnych z pracodawcami (np. giełdy pracy).
10. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przestrzegania przez pracodawców praw pracowników niepełnosprawnych.
11. Podejmowanie działań na rzecz upowszechnienia informacji o możliwości zatrudniania asystentów osoby niepełnosprawnej.
12. Upowszechnianie informacji o programach i/lub projektach, w ramach których możliwe jest uzyskanie pomocy finansowej na utworzenie spółdzielni socjalnej osób prawnych,

zgodnie z obowiązującymi procedurami programów celowych PFRON w powyższym zakresie.

Efekty:

1. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo.
2. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które ukończyły szkolenia, a tym samym podniosły swoje kwalifikacje zawodowe.
3. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych prowadzących własną działalność gospodarczą.
4. Wzrost liczby pracodawców, którzy przestrzegają praw niepełnosprawnych pracowników.
5. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które uzyskały wsparcie ze strony doradcy zawodowego.
6. Zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 6

WPROWADZENIE NOWATORSKICH PRZEDSIĘWZIĘĆ I ROZWIĄZAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Zadania:

1. Zachęcanie i wspieranie instytucji do prowadzenia nowatorskich przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Rozpowszechnianie informacji wśród samorządów i instytucji o nowatorskich rozwiązaniach dotyczących polityki na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Inicjowanie współpracy instytucji działających na terenie powiatu piskiego w celu wypracowania wspólnych kierunków działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.

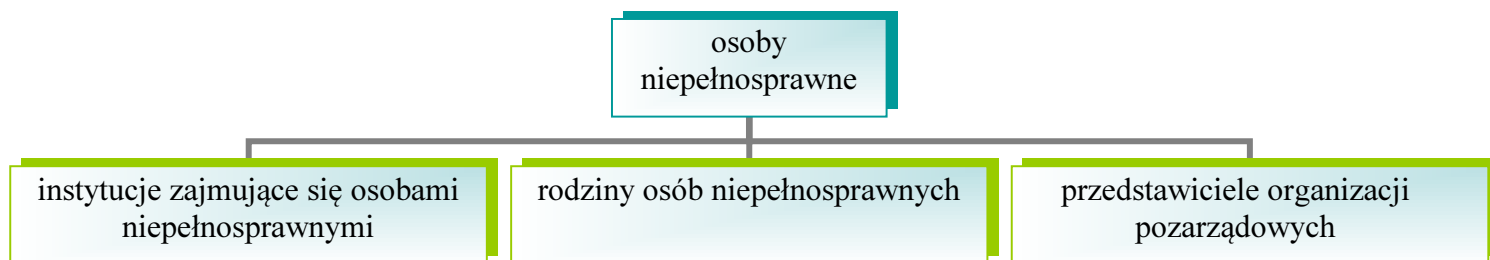
Efekty:

1. Podniesienie atrakcyjności świadczonych osobom niepełnosprawnym usług przez różnego rodzaju instytucje z terenu naszego powiatu.
2. Wzrost skuteczności podejmowanych działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
3. Ujednolicenie polityki na rzecz osób niepełnosprawnych.

III. ADRESACI PROGRAMU

Program obejmuje swym zasięgiem teren powiatu piskiego w skład, którego wchodzi gminy: Pisz, Orzysz, Ruciane – Nida, Biała – Piska.

Adresatami programu są osoby niepełnosprawne zamieszkałe teren Powiatu Piskiego,
a w szczególności:

W latach realizowania programu położony zostanie również nacisk na to, aby adresatami realizacji tego programu byli pracodawcy, którzy już zatrudniają osoby niepełnosprawne lub, którzy deklarują wolę zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

IV. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring będzie się opierał na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji Programu i będzie służył do oceny skuteczności i efektywności realizowanych zadań. Niewątpliwie duże znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału.

Podstawowym elementem systemu monitoringu będzie sprawozdanie z realizacji Programu – wg załącznika sporządzonego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w roku następnym po zakończeniu roku sprawozdawczego. Będzie dokonywany głównie na podstawie własnych danych oraz informacji pozyskiwanych od podmiotów zaangażowanych w realizację. Monitorowanie Programu rozpocznie się od 2016 roku i będzie kontynuowane w całym okresie jego trwania.

Za monitorowanie Programu odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz, które będzie miało za zadanie dokonywanie bieżącego oszacowania postępu i skutków realizacji Programu przy współpracy Starostwa Powiatowego w Pisz.

Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania.

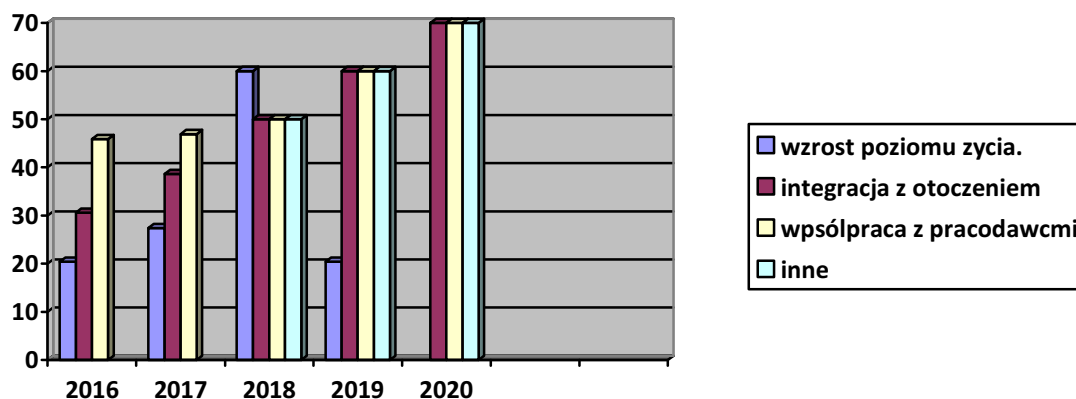

V. ZAKŁADANE REZULTATY

Działania szczegółowe mające doprowadzić do osiągnięcia jak najszerzej integracji i aktywizacji osób niepełnosprawnych w swych założeniach ukierunkowane są na osiągnięcie następujących rezultatów końcowych:

- ✓ podniesienie kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych,
- ✓ poprawę ich sprawności psychofizycznej i ruchowej, kompensację deficytów sprawnościowych,
- ✓ poprawę funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku społecznym i zakładzie pracy,
- ✓ wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy,
- ✓ wzrost uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu publicznym.

W założeniach programu przewiduje się zmiany w sferze mentalnej zarówno osób niepełnosprawnych jak też otoczenia, w którym żyją. Dlatego, oprócz wyżej wymienionych tzw. „twardych” rezultatów realizacja programu prowadzić ma do osiągnięcia także rezultatów pośrednich – „miękkich”, jakimi będą: zwiększenie u osób niepełnosprawnych zaufania i wiary we własne siły i możliwości, wzrost ich motywacji i aspiracji zawodowych, nabycie wiedzy w zakresie aktywnego i skutecznego poruszania się po rynku pracy, nabycie umiejętności komunikacji interpersonalnej, asertywności i autoprezentacji, nabycie wiedzy na temat praw i uprawnień osób niepełnosprawnych, zmiana postaw społecznych w odniesieniu do osób niepełnosprawnych.

VII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Lp	Cel operacyjny	Nazwa zadania	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Termin
1.	USPRAWNIENIE SYSTEMU INFORMACJI NA TEMAT ULG I UPRAWNIEN PRZYSŁUGUJĄCYCH OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM	1. Rozpowszechnianie informacji nt. przysługujących osobom niepełnosprawnym ulg i uprawnień.	np. opracowanie i rozsyłanie ulotek informacyjnych, zamieszczanie informacji na stronie internetowej, organizowanie spotkań informacyjnych.	Wzrost świadomości osób niepełnosprawnych na temat instytucji działających na ich rzecz.	2016 r. – 2020 r.
		2. Rozpowszechnianie informacji z dziedziny praw osób niepełnosprawnych.	Organizowanie spotkań, prelekcji, rozsyłanie informatorów na temat praw osób niepełnosprawnych.	Wzrost dostępu osób niepełnosprawnych do informacji na temat przysługujących im praw, ulg i uprawnień.	2016 r. – 2020 r.
		3. Aktualizacja i upowszechnianie bazy instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz zakresu ich działania.	Współpraca z innymi podmiotami.	Wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających z przysługujących im praw, ulg i uprawnień.	2016 r. – 2020 r.
		4. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, różnymi instytucjami czy organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia dostępu tych osób do informacji nt. przysługujących im ulg i uprawnień oraz instytucji działających na ich rzecz.	Współpraca z innymi podmiotami.	Wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających z przysługujących im praw, ulg i uprawnień.	2016 r. – 2020 r.
2.	WYELIMINOWANIE LUB ZMNIEJSZENIE BARIER OGRANICZAJĄCYCH UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN W ŻYCIU SPOŁECZNYM	1. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON na likwidowanie barier w obiektach użyteczności publicznej znajdujących się na terenie powiatu piskiego w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, zgodnie z obowiązującymi procedurami programów celowych PFRON w powyższym zakresie.	Realizacja programów celowych PFRON.	Wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych, których mieszkania zostały dostosowane do ich potrzeb.	2016 r. – 2020 r.
		2. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.	Udzielanie dofinansowań ze środków PFRON.	Wzrost liczby osób, u których zlikwidowano istniejące bariery.	2016 r. – 2020 r.

		3. Wspieranie działań mających na celu likwidowanie barier transportowych przez indywidualne osoby niepełnosprawne oraz instytucje działające na ich rzecz.	Realizacja programów celowych PFRON.	Wzrost liczby zakupionych i/lub przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych pojazdów.	2016 r. – 2020 r.
		4. Udzielanie osobom niepełnosprawnym finansowego wsparcia w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B.	Realizacja programów celowych PFRON.	Wzrost liczby osobom niepełnosprawnym posiadających prawa jazdy kategorii B.	2016 r. – 2020 r.
		5. Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym poprzez: zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do internetu oraz udzielanie dofinansowania do szkoleń w zakresie obsługi nabytego specjalistycznego sprzętu elektronicznego i oprogramowania.	Realizacja programów celowych PFRON.	Wzrost podejmowanych działań na rzecz osób niepełnosprawnych z zakresu aktywizacji i/lub integracji tych osób.	2016 r. – 2020 r.
		6. Wspieranie projektów dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych.	Rozpowszechnianie informacji nt. możliwości pozyskania środków finansowych na dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w tychże projektach.	Wzrost liczby osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo.	2016 r. – 2020 r.
		7. Udzielanie finansowego wsparcia do imprez o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym osob niepełnosprawnych.	Realizacja zadania z zakresu sportu, rekreacji i turystyki osob niepełnosprawnych.	Wzrost samodzielności osob niepełnosprawnych w funkcjonowaniu w społeczeństwie.	2016 r. – 2020 r.

PODSUMOWANIE

Powiat piski realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych określone w art. 35 a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (j.t. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.). Korzystając z doświadczenia przy realizacji założeń poprzednich powiatowych programów oraz biorąc pod uwagę dokonujące się w społeczeństwie zmiany można dojść do konkluzji, że dla osiągnięcia najlepszego efektu należy działać interdyscyplinarnie. Taki jest też główny cel niniejszego programu. Dotyka on wszystkich podstawowych sfer życia. Dla jego osiągnięcia nieodzowne jest realizowanie celów szczegółowych i przypisanych im zadań.

Za realizację celu głównego będzie odpowiedzialne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz. Cele programu są wynikiem analizy przeprowadzonych ankiet wśród urzędów i instytucji z terenu powiatu piskiego oraz wśród niepełnosprawnych mieszkańców naszego powiatu i ich opiekunów.

Dla osiągnięcia najlepszego efektu niezbędna jest współpraca wielu instytucji. Głównymi partnerami w realizacji celów szczegółowych będą następujące instytucje i organizacje:

- Starostwo Powiatowe w Pisz oraz jednostki organizacyjne,
- Urząd Miejski w Pisz oraz jednostki podległe Gminie Pisz,
- Urząd Miejski w Białej Piskiej oraz jednostki podległe Gminie Biała Piska,
- Urząd Miejski w Orzyszu oraz jednostki podległe Gminie Orzysz,
- Urząd Miejski w Rucianem - Nidzie oraz jednostki podległe Gminie Ruciane - Nida,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Pisz,
- Polski Związekiem Niewidomych w Pisz,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Pisz,
- Stowarzyszenie „Przymierze – Ziemia Piska” w Pisz,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pisz,
- Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Pisz,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Ukie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Pisz,
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Białej Piskiej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Orzyszu.

Cele szczegółowe określone w niniejszym programie będą realizowane ze środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków własnych samorządów, środków pozyskanych na realizację różnego rodzaju programów, projektów, w tym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmii i Mazur 2014-2020, środków uzyskanych od sponsorów oraz z innych źródeł.

Przewodnicząca Rady Powiatu

/-/

Irena Jatkowska